

Nazwa kursu: PIERWSZA POMOC PRZEDMEDYCZNA DLA ASYSTENTÓW OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI	
Profil kształcenia: praktyczny	FUNDACJA AKCEPTACJA
Rodzaj niepełnosprawności: AMPUTACJE	numer ewidencyjny
Rodzaj zajęć: wykłady, ćwiczenia	liczba godzin: Teoria: 4. Ćwiczenia: 8.
Autor:	EPS Instruktor Anna Maria Szymkowiak
Konsultant:	Andrzej Hercog - Stowarzyszenie "Dom Pomocna Dłoń" w Błońsku

CELE KURSU

C1	Zaznajomienie słuchaczy z aktualnymi międzynarodowymi standardami postępowania i przepisami prawnymi stosowanymi w sytuacji ratowania życia i udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej u dorosłego i dziecka z uwzględnieniem modyfikacji odpowiadających na niepełnosprawność typu SPASTYKA
C2	Nabycie przez słuchaczy praktycznych umiejętności rozpoznawania stanów zagrożenia życia oraz przeprowadzania resuscytacji krążeniowo-oddechowej w przypadku nagłego zatrzymania krążenia, samodzielnie i z użyciem automatycznego defibrylatora zewnętrznego (AED) z uwzględnieniem modyfikacji odpowiadających na niepełnosprawność typu SPASTYKA
C3	Nabycie przez słuchaczy umiejętności postępowania w przypadku: omdlenia, utraty przytomności, wstrząsu, krwotoku, złamań, urazów narządu ruchu i kręgosłupa, niewydolności oddechowej, zadławienia, padaczki z uwzględnieniem modyfikacji odpowiadających na niepełnosprawność typu SPASTYKA
C4	Zaznajomienie słuchaczy z specyfiką postępowania w szczególnych sytuacjach ratowniczych w sytuacji zagrożeń, które mogą wystąpić w ich pracy, ze szczególnym uwzględnieniem bezpieczeństwa ratownika z uwzględnieniem modyfikacji odpowiadających na niepełnosprawność typu SPASTYKA

WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI

1.	Podstawowa wiedza z zakresu biologii i anatomii człowieka.
2.	Wiedza z zakresu pierwszej pomocy.
3.	Znajomość elementarnych zasad bezpieczeństwa.
4.	Umiejętności pracy samodzielnej oraz działania zespołowego.
5.	Umiejętności w zakresie przekazywania wiedzy w zakresie udzielania pierwszej pomocy przedszpitalnej

OPIS EFEKTÓW KSZTAŁCENIA

WIEDZA	
1 (W)	Zna najważniejsze stany zagrożenia życia, potrafi rozpoznać nagłe zatrzymanie krążenia, zawał serca, udar mózgu, oraz wie jak postąpić w tych przypadkach. Definiuje przyczyny zatrzymania krążenia, wie co to jest łańcuch ratunkowy
2 (W)	Zna najczęstsze zagrożenia zdrowotne i zna podstawowe zasady i akty prawne dotyczące udzielania pierwszej pomocy z uwzględnieniem bezpieczeństwa ratownika (w omdleniu, zadławieniu, złamaniach, krwotokach, urazach kończyn i kręgosłupa, porażeniu prądem,

	padaczce, zatruciach i wstrząsie anafilaktycznym). Definiuje podstawowe pojęcia i skróty używane w pierwszej pomocy takie jak: AED, RKO, NZK, manewry ratownicze.
3 (W)	Zna charakterystykę niepełnosprawności i sposoby funkcjonowania osoby z niepełnosprawnością typu SPASTYKA, potrafi je uwzględnić w stosowanych algorytmach udzielania pierwszej pomocy przedszpitalnej
UMIĘTNOŚCI	
1 (U)	Potrafi ocenić podstawowe czynności życiowe. Potrafi rozpoznać nagłe zatrzymanie krążenia, złamanie, uraz kręgosłupa. Potrafi przeprowadzić samodzielnie, z udziałem osób drugich i z udziałem AED resuscytację krążeniowo-oddechową.
2 (U)	Potrafi ocenić stan fizyczny osoby poszkodowanej. Potrafi dostrzec zagrożenie i udzielić pierwszej pomocy w omdleniu, zadławieniu, złamaniach, urazach, porażeniu prądem, padaczce, krwotokach, zatruciach i wstrząsie anafilaktycznym. Potrafi udzielić pierwszej pomocy z użyciem podstawowego sprzętu. Potrafi bezpiecznie przetransportować poszkodowanego. Potrafi ułożyć poszkodowanego w pozycji bezpiecznej i przeciwwstrząsowej.
3 (U)	Potrafi uwzględnić różnice w stosowaniu algorytmów udzielania pierwszej pomocy w odniesieniu do osoby z niepełnosprawnością typu SPASTYKA
KOMPETENCJE	
1 (K)	Potrafi udzielić pomocy w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia oraz reagować na sytuacje potencjalnie zagrażające zdrowiu lub życiu, oraz organizować zespoły ratujące. Realizuje zadania w sposób zapewniający bezpieczeństwo własne, otoczenia i współpracowników, przestrzega zasad bezpieczeństwa pracy.
2 (K)	Potrafi podjąć prawidłowe działania w sytuacji udzielania pierwszej pomocy osobom z niepełnosprawnością typu SPASTYKA

TREŚCI PROGRAMOWE KURSU Z PODZIAŁEM NA FORMY ZAJĘĆ

Forma zajęć – Ćwiczenia podstawowe – wykonywane w przypadku konieczności przekazania podstawowej wiedzy w zakresie udzielania pierwszej pomocy w odniesieniu do osoby pełnosprawnej	
Ćw. p	1. Organizacja systemu ratownictwa w Polsce. Odpowiedzialność prawna a pierwsza pomoc. Ogniwa łańcucha ratunkowego. Powiadomianie o nagłym zdarzeniu. Bezpieczeństwo ratowanego i ratownika. 2. Pierwsza pomoc w zatrzymaniu krążenia. Aktualne algorytmy postępowania w RKO (BLS). Różnice w reanimacji dorosłego, dziecka i niemowlęcia. BLS-AED zastosowanie przez ratownika defibrylatora automatycznego. 3. Pierwsza pomoc u chorego przytomnego; postępowanie w omdleniu i wstrząsie.. Pozycja bezpieczna i przeciwwstrząsowa, Postępowanie w miejscu zdarzenia. 4. Zawał serca, objawy, postępowanie przedmedyczne. Udar mózgu: rozpoznanie i postępowanie. 5. Niewydolność oddechowa. Zachłyśnięcie u dziecka i dorosłego. Utopienie, powieszenie, niewydolność oddechowa u osoby starszej. 6. Postępowanie w porażeniu prądem i oparzeniach. Zagrożenia i korzyści wynikające z hipotermii. 7. Krwotoki zewnętrzne i wewnętrzne. Krwotok z nosa. Bandażowanie ran. Zawartość

	apteczki. 8. Urazy komunikacyjne. Wydostawanie chorego z pojazdu. Bezpieczny transport chorego. Stabilizacja kręgosłupa i złamanych kończyn. 9. Postępowanie po urazowej amputacji kończyny, w zwichnięciach i stłuczeniach 10. Inne stany zagrożenie życia: hipo i hiperglikemia, zatrucia, drgawki.

Forma zajęć – ćwiczenia praktyczne – część zasadnicza kursu, ćwiczenia dedykowane udzielaniu pierwszej pomocy osobom z niepełnosprawnością SPASTYKA	
Ćw. m 1	Bezpieczeństwo – hamulce, w zdecydowanej większości wózki są bez napędu elektrycznego
Ćw. m 2	Wstępna ocena stanu poszkodowanego przykłąkamy twarzą w twarz, AVPU (ocena świadomości) obiema rękoma na ramionach, można też robić ocenę podchodząc z boku wózka
Ćw. m 2	rękoczyn czoło-żuchwa - w pozycji zastanej na wózku - odchylenie tułowia względem pasa 90 stopni, pionizacja głowy z podtrzymywaniem
Ćw. m 3	Oddycha, nieprzytomny, nieurazowy – pozycja boczna: 1. Podejście bezpośrednie ("twarzą w twarz") 2. ocena wagi poszkodowanego! W przypadku amputacji kończyn dolnych, środek ciężkości ciała przenosi się w górę 3. Podnieść poszkodowanego chwytając pod pachy, od przodu lub od tyłu, i wykopnąć wózek spod poszkodowanego. Jeśli jest możliwe, przesunąć na łóżko, dopiero z niego przełożyć na ziemię. Przekładanie na ziemię – tylko w parze (dwoje ratowników) 4. W przypadku, gdy jest dwóch ratowników, podnieść pod pachy stojąc po bokach wózka, wykopnąć wózek spod poszkodowanego, ułożyć na ziemi stosując równoczesny przykłąk przez ratowników 5. Ułożenie w pozycji bocznej, jeśli poszkodowany ma kikuty, one mogą stanowić podparcie ciała w pozycji bocznej, jeśli amputacje są na wysokości bioder, trzeba podeprzeć ciało. Jeśli mamy amputacje kończyn górnych, wybrać kierunek, który umożliwi podparcie twarzy, jeśli nie ma takiej możliwości, podłożyć coś pod policzek (poduszka, ręcznik, bluza) 6. Rekonesans osiągniętej pozycji 7. Kontrola parametrów zgodnie z wytycznymi
Ćw. m 4	Nieprzytomny, nie oddycha, nieurazowy – ocena parametrów życiowych AB 1. Podejście bezpośrednie ("twarzą w twarz") 2. ocena wagi poszkodowanego! W przypadku amputacji kończyn dolnych, środek ciężkości ciała przenosi się w górę 3. Bezwzględnie sprawdzić przed podjęciem RKO, czy kikuty nie krwawią (częsta sytuacja przy utracie przytomności, gdy amputacje nastąpiły w niedalekiej przeszłości) 3. Podnieść poszkodowanego chwytając pod pachy, od przodu lub od tyłu, i wykopnąć wózek spod poszkodowanego. Jeśli jest możliwe, przesunąć na łóżko, dopiero z niego przełożyć na ziemię. Przekładanie na ziemię – tylko w parze (dwoje ratowników) 4. RKO – jeśli poszkodowany jest na ziemi (przełożony z wózka lub łóżka), RKO prowadzi się bez zmian 5. RKO na łóżku

	- sprawdzić rodzaj łożka (zwykłe, czy elektryczne – drewno czy metal, jak elektryczne, na pewno ma elementy metalowe), poszukać pilota do jego obsługi, zapoznać się spokojnie z funkcjami pilota, ocenić styczność z podłożem (ogumione koła – stan ogumienia, nogi – metalowe, drewniane, plastikowe), – jeśli uszkodzony ma NZK na łożku, pojedynczy ratownik podejmuje RKO na łożku, - obniżyć zagłówek, ustawić wysokość łożka na pozycji, w której ratownik może skutecznie prowadzić RKO - jeśli uszkodzony ma kikuty, ratownik może zsunąć uszkodzowanego niżej, by uzyskać pozycję horyzontalną 6. AED – w przypadku RKO prowadzonego na łożku, sprawdzić (zweryfikować) ponownie rodzaj łożka (ryzyko porażenia prądem w trakcie wyładowania)
Ćw. m 5	Zadławienie 1. Namawianie do kaszlu 2. Uderzenia między łopatkami – pochylić do przodu 3. Manewr Heimlicha przez oparcie wózka 4. Powtarzanie punktu 2/3 5. RKO przy ustaniu oddechu
Ćw. m 6	Badanie urazowe 1. Zwrócić szczególną uwagę na obrażenia twarzoczaszki, kikutów 2. Wypadek komunikacyjny – ciało uszkodzowanego może w trakcie uderzenia wysunąć się do góry przez pasy, zwłaszcza, gdy zapięty jest pasem biodrowym, stosowanym zazwyczaj w wózkach

NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE

ćwiczenia audytorijne – rozwiązywanie zadań, ćwiczenia przedmiotowe, dyskusja, praca w grupach, pokaz filmów, ćwiczenia na manekinie, ćwiczenia z użyciem AED, sprzętu do unieruchomienia kończyn i opatrywania ran.

LITERATURA ZASADNICZA

1. Pierwsza pomoc przedszpitalna dla osób z niepełnosprawnościami, Anna Maria Szymkowiak, 2022

LITERATURA PODSTAWOWA

1. Stany zagrożenia życia i zdrowia. Schematy postępowania. Roland Podlewski, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2020, wyd.1
2. Wytyczne resuscytacji 2015 pod redakcją prof.dr hab. Janusza Andersa, Polska Rada Resuscytacji, Kraków 2016
3. Ewakuacja i transport uszkodzowanego. Lilianna Styka. Górnicki Wydawnictwo Medyczne, Wrocław 2010
4. Zaawansowane zabiegi resuscytacyjne i wybrane stany nagłe. Pod redakcją Jarosława Gucwy i Macieja Ostrowskiego, Medycyna Praktyczna, Kraków 2018, wyd.4 poprawione
5. International Trauma Life Support. Ratownictwo przedszpitalne w urazach pod redakcją Iwony Żurek, Pawła Kukła, Macieja Ostrowskiego i Jarosława Gucwy. Medycyna praktyczna, Kraków 2017

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA

1. Kwalifikowana pierwsza pomoc. Andrzej Kopta, Jakub Mierzejewski, Gabriela Kołodziej, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2016, wyd.1
2. Atlas anatomiczny. lek. Magdalena Czerwińska, Wydawnictwo Literat, Toruń
3. Pomoc przedszpitalna. Scenariusze ćwiczeń. Mariusz Chomonicz, Urszula Cisoń-Apanasewicz, Paulina Kuchnia, Jacek Nitecki, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2018, wyd.1
4. Psychologia w ratownictwie. Joanna Kliszcz, Wydawnictwo Difin, Warszawa 2012

Portal <https://www.ifaccpolska.edu.pl> – panel instruktora (dostęp tylko dla certyfikowanych instruktorów IFACC)